

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGETM-EM / 13194317

Uw kenmerk
2013Z21879

Datum 19 december 2013
Betreft Reactie op vragen naar aanleiding van opsporingsvergunningen
aardwarmte Friesland, Utrecht, Overijssel en Noord-Brabant

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen die zijn gesteld door het lid
Van Veldhoven (D66) op 12 november 2013 over de opsporingsvergunningen
aardwarmte Friesland en Utrecht – Noord-Brabant.

1

Kunt u bevestigen dat u aan het bedrijf Transmark Renewables B.V. vergunningen
verleend heeft voor proefboringen gericht op het winnen van aardwarmte in de
provincies Friesland, Groningen, Overijssel en Noord-Brabant, waarbij er sprake
kan zijn van boren door middel van fracken?

Antwoord

Op 10 september 2013 zijn door mij de opsporingsvergunning aardwarmte
Friesland en de opsporingsvergunning aardwarmte Utrecht – Noord-Brabant
verleend. De opsporingsvergunning Friesland is gelegen in de provincies Friesland,
Drenthe, Groningen, Flevoland en Overijssel. De opsporingsvergunning Utrecht –
Noord-Brabant is gelegen in de provincies Utrecht, Noord-Brabant, Gelderland,
Noord-Holland, Zuid-Holland en Limburg.

Een opsporingsvergunning is een marktordeningsvergunning die een partij, in dit
geval Transmark Renewables B.V., het alleenrecht geeft om binnen een bepaald
gebied activiteiten te verrichten met betrekking tot de opsporing van aardwarmte.
Met alleen een opsporingsvergunning mogen geen proefboringen geplaatst
worden. Alvorens er daadwerkelijk geboord kan worden zijn er meer vergunningen
en instemmingen nodig. Zo is een omgevingsvergunning nodig, waarmee onder
andere een wijziging van het bestemmingplan moet worden aangevraagd - de
gemeente is hiervoor het aanspreekpunt. Daarnaast moet volgens het Besluit
algemene regels milieu mijnbouw (Barmm) een melding ingediend worden bij mijn
ministerie met betrekking tot de milieu-impact van de proefboring en moet een
boorplan ingediend worden bij het Staatstoezicht op de mijnen (Sodm).

Pas nadat aan Transmark Renewables B.V. alle benodigde vergunningen zijn
verleend, kan de locatie van de proefboring worden ingericht en de proefboring
worden uitgevoerd. Sodm houdt toezicht en zorgt - indien nodig - voor
handhaving.

In hun aanvraag heeft Transmark Renewables B.V. aangegeven in principe aardwarmte te willen winnen door gebruik te maken van reeds van nature aanwezige breukstelsels in de ondergrond. Mocht echter tijdens het boren blijken dat deze natuurlijke breukenstelsels niet aanwezig zijn in de ondergrond, dan is fracken een reële optie.

2

Is er sprake van een overlap tussen de gebieden waarvoor de vergunning geldt met gebieden waar er sprake is van drinkwaterwinning?

Antwoord

Ja.

3

Hoe verhoudt deze vergunningverlening zich tot uw voorgenomen beleid ten aanzien van vergelijkbare boringen bedoeld om schaliegas te winnen?

Antwoord

In de Mijnbouwwet is vastgelegd aan welke eisen een boring moet voldoen en welke veiligheidseisen daarbij in acht genomen moeten worden. Deze eisen zijn hetzelfde voor boringen ten behoeve van geothermie en boringen naar olie en/of gas. Overigens mag Transmark Renewables B.V. met de aan haar verleende opsporingsvergunning geen proefboring plaatsen. Zoals aangegeven bij vraag 1, zijn er meer vergunningen en instemmingen nodig alvorens er daadwerkelijk geboord kan worden.

4

Kan Transmark Renewables B.V. met deze vergunning boringen uitvoeren waarbij op 4 km diepte gefracked wordt? Zo ja, welke chemicaliën kunnen daarbij worden ingebracht in de ondergrond?

Antwoord

Nee, zoals aangegeven bij vraag 1 zijn er meer vergunningen en instemmingen nodig voordat daadwerkelijk geboord kan worden. Omdat Transmark Renewables B.V. nog geen aanvraag voor een proefboring heeft ingediend, is mij niet bekend of zij van plan zijn te fracken en welke chemicaliën zij daarbij eventueel willen gebruiken.

5

Hebben de betrokken provincies of gemeenten bezwaar geuit tegen het verlenen van deze vergunning, en heeft u dat bezwaar betrokken bij uw oordeel erover?

Antwoord

Tegen de opsporingsvergunning aardwarmte Friesland is bezwaar ingediend door de provincie Overijssel. De provincies Utrecht en Noord-Brabant hebben bezwaar ingediend tegen de opsporingsvergunning aardwarmte Utrecht – Noord-Brabant. De bezwaarprocedure loopt momenteel nog.

6

Is de winning van aardwarmte op deze diepte en in deze regio door Transmark Renewables MER-plichtig (Milieu Effect Rapportage)?

Antwoord

Nee, de winning van aardwarmte is niet m.e.r.-plichtig. Wel geldt er een m.e.r.-beoordelingsplicht op grond van D17.3 van het Besluit m.e.r. voor geothermische boringen. Dit betekent dat er op grond van artikel 7.2, vierde lid van de Wet milieubeheer een beslissing moet worden genomen of een milieueffectrapport moet worden gemaakt bij een geothermische boring.

7

Vindt u het wenselijk dat er boringen plaatsvinden in nationaal park Weerribben-Wieden, dat nationale en internationale bescherming kent vanwege de aanwezige natuurwaarden? Hoe wordt met de bijzondere status van het gebied rekening gehouden?

Antwoord

Ik ben van mening dat met grote zorgvuldigheid om moet worden gegaan met gebieden die een nationale en internationale bescherming kennen vanwege de aanwezige natuurwaarden. Een opsporingsvergunning, zoals door mij verleend aan Transmark Renewables B.V., biedt mij echter niet de mogelijkheid voorschriften op te nemen ten aanzien van het milieu. Daarbij merk ik nogmaals op dat een opsporingsvergunning niet inhoudt dat er geboord mag worden. De aan een opsporingsvergunning te verbinden voorwaarden zijn beperkt door artikel 13 van de Mijnbouwwet in samenhang met de artikelen 11 en 12 van de Mijnbouwwet. Dit betekent dat er slechts voorschriften kunnen worden opgenomen met betrekking tot het tijdvak, de veiligheid, landsverdediging of een planmatig beheer van voorkomens. Voor voorschriften ten aanzien van het milieu bieden deze artikelen van de Mijnbouwwet geen ruimte. Bescherming van het milieu is gewaarborgd door het Besluit algemene regels milieu mijnbouw, de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage 1994. Tevens zijn de bepalingen van de Natuurbeschermingswet van toepassing omdat nationaal park de Weerribben-Wieden is aangewezen als Natura 2000-gebied.

8

Bent u van mening dat er sprake moet zijn van een consistente behandeling van voorgenomen activiteiten onder de Mijnbouwwet waarbij fracken wordt ingezet, of het nou gaat om boringen naar aardgas, andere delfstoffen of aardwarmte?

Antwoord

Ja.

Onder de Mijnbouwwet worden activiteiten, ongeacht de toepassing, gelijk behandeld.

9

Wordt de winning van aardwarmte op grote diepte meegewogen bij het opstellen van de voorgenomen nieuwe structuurvisie gericht op gebruik van de ondergrond?

Antwoord

De Structuurvisie Ondergrond is momenteel in de maak en zal naar verwachting in 2015 in werking kunnen treden. In het kader van deze structuurvisie wordt gekeken naar alle gebruiksfuncties in de ondergrond en dus ook naar de winning van aardwarmte op grote diepte.

(w.g.)

H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken